

Etter den alminnelige reaksjon å domme er det omtrent like storveis som om vi hadde vunnet krigen på ny, — og kanskje er det slik også, nå når historie skrives og myter dannes og årene begynner å springe litt for fort for mange av oss . . .

Annæus Schjødt jr. Han er som trimmet og presset og flanellet og klippet ut av en amerikansk whisky-annonse, og hadde han hatt krøllene sine vokse, kunne han gått rett inn i en engelsk rettsal uten parykk.

— Norsk presse hevder stort sett i sine kommentarer at det var sunt og godt at denne saken kom opp, Annæus Schjødt?

— Personlig har jeg vært meget opptatt av saken. Historie skal være riktig, på godt og ondt, — og denne boken syntes jeg var forferdelig. Det er fra den synsvinkelen saken har opptatt meg, — den følelsesmessige siden har ikke vært avgjørende, — jo den har også vært med, selvfølgelig.

— Sannheten er tidens datter, sier engelskmennene. . . .

Jo, naturligvis må historie ustanselig revideres, i lys av hva som kommer fram. Men her var det så åpenbart at boken hadde et annet formål enn å gjengi faktiske forhold. Ikke for det, — rundt denne saken har jeg møtt meningsmøtstandere som jeg på en måte har fått stor respekt for, spesielle mennesketyper med veldig mye godt og ordentlig i seg. Det virker bare som om de har mistet retningssansen, — de har gått så mange ganger i sirkel rundt seg selv. . . .

— Er De lettet det hele er over?

Det blir en slags besettelse, en slik sak, innrømmer Annæus Schjødt, — man tenker ikke på annet mens den står på. — Tilslutt hadde jeg nesten en følelse av at jeg kunne gått til verdens ende for et komma, om det hadde noen hensikt. . . .

Men en skjønnhetsfeil har denne saken hatt: pressens utrolige ensidighet i referatene! Være vitner — Løbergs vitner, — ble referert i minste detalj, — motpartens ble litt for ofte glemt i referatene, samme hvor viktige deres innlegg var. Det har gjort meg litt bedrevet, — så mange år etter burde vi ha råd til å høre begge parter. Og det hadde for meg den sekundære virkning at alle mennesker jeg møtte, sa: — det kan da ikke være tvil om at du vinner saken. . . .

— Det var kanskje ikke så opplagt, at De skulle vinne saken, mener jeg?

De får De aldri meg til å si noe om! protesterer Annæus Schjødt. — Men jeg skal innrømme at døgnene for dommen falt, var ikke særlig gode døgn. Da sov jeg ikke så veldig godt om nettene. . . .

— Betyr det så mye for en skrankeadvokat, å vinne en sak?

— Ikke en sak, — denne saken! Selvfølgelig er det alltid morsomt å vinne, men å tape en sak er en del av yrkets risiko! Og gode advokater taper ofte mange saker, fordi de fører vanskelige saker. Men denne saken ville jeg nødigere ta på enn noen annen jeg har hatt. Selv om en jo alltid har den trosten at også dommere er mennesker, — man kan være uenige med dem etter at dommen er falt. . . .

— Hvorfor ble De jurist, Annæus Schjødt? Fordi De ble døpt Annæus. . . ?

Nei, det er ikke sant! Selvfølgelig betyr det litt med en slik generasjonsrekke jurister bak seg. Men før krigen hadde jeg tenkt å bli sosiolog. Åpenbart hadde jeg ikke evnen den veien, — i hvert fall klarte et par tykke leksikale

Pedro

100283
10. April 1968

UKENS NAVN:

LILLE-ANNÆUS

verk på tysk å ta knekken på min inter-esse for det faget. Men så kom krigen. . . og etterpå var jeg ikke i tvil. Skulle jeg valgt i dag, ville jeg nok like gjerne blitt lege. Psykiater. . . .

— Ja, de trengs også i en rettsal?

— Ikke bare der! Det er i dag et så stort og upåaktet behov for psykiatere at det er bedrøvelig å se. Som jurist har en jo folk ut og inn på sitt kontor, og vet at ikke så få av dem ville vært bedre tjent med en god psykiater enn med en jurist!

— Hvorfor er det ingen uro ved det juridiske fakultet ved vårt universitet, Annæus Schjødt?

Jeg antar at det må skyldes studiets spesielle karakter. Man driver stort sett med bestående ting. Lovgivningen er jo som oftest av sosial og juridisk erfaring ført i pennen, — erfaring fra tidligere. Naturligvis kan en lov være uttrykk for nye tanker, når den kommer. . . men den lever gjerne såpass lenge, og fortolkes og utlegges såpass ofte at den ender nok så langt fra opprørs-tanken. Det er Stortinget — og ikke domstolene — som skal være radikale på dette feltet.

Dessuten har studie-frihet alltid vært utpreget ved det juridiske fakultet, — var det i min tid, i hvert fall. Jeg har

dessverre ikke særlig kontakt med dagens unge juridiske studenter, dessverre. . . .

— Men jussen er da ikke mer bestående enn at vårt syn også her stadig endres. Tenk på Mykle-saken, Annæus Schjødt, — er det ikke en ganske stor forandring skjedd på de 10 årene siden De var borte i den saken?

En kolossal forandring, sier Annæus Schjødt. — Boken ville gått helt upåaktet hen i dag, — i pornografisk henseende. Det gir en slags aura av urtid bare å tenke tilbake. . . . Men min pornografiske periode som jurist er heldigvis forbi. . . .

— Hvorfor, og hvorfor heldigvis?

— Enhver som har ført noen slike saker, — og jeg har ført en tre-fire stykker av dem — og vært nødt til å lese seg gjennom det materiale en slik sak krever, blir så dødens trøtt av porno-litteratur at de orker ikke mere! Pornografi er kjedelig og talentløs til det forvillende! Det går alle som har hatt disse saker slik, de orker ikke mere, ikke av konvensjonelle, men av kjedsommelighets hensyn.

— Det derre var da et meget overbevisende innlegg for full frigjøring av pornolitteratur?

— Ja, men er det ikke akkurat det som har skjedd i Danmark da, etter at

ANNÆUS SCHJØDT jr. født i 1922, dengang Slemdal het Aker, og rakk såvidt å prøve seg på

sosiologi før krigen kom. Den førte ham i 1941 etter 5 måneders verdensomseiling til det norske

Flyvåpnet i Canada, og senere aktiv innsats som krigsflyger i England. 5 måneders-

reisen tok han gjerne om igjen i dag, under de mere komfortable forhold.

Juridikum tok han i 1947, var dommerfullmektig og advokatfullmektig, og ble i 1953 **høyesterettsadvokat** med eget navn i farenes butikk. Hans juridiske karriere er unntaket som bekrefter regelen om at tredje-generasjon betyr for-

fall. Fra hans mer kjente rettsopptredener er

Myklesaken, som han etterpå skrev en hvitbok om. Den er oldt i dag. Heretter vil han være kjent som mannen som vant **Løberg-saken**. Det har lite med enhver sak å gjøre at han ellers er mest opptatt av **ballfett** og kriminalromaner. . . .

en av dem. Følge undersøkelse-tydning. Stort sett ønsket man at

ornoen ble fri? Folk glipper ikke ure. . . .
— Tror De vi også beveger oss dit en?

Ja, vet I grunnen vår generasjon om hvor vi i dag beveger oss hen. . . . Annæus Schjødt. — Som de fleste av vår generasjon er jeg i dag ganske ut over ungdommens reaksjoner, som er uten forhold til et sted å være, vet sørgelig lite om dette, — alt vi oppfatter av ungdommens uttrykksmåte jo at de betrakter oss som fossi-

— Er De, som Henrik Groth, lei av ungdommen?

— Nei! Det er over dagens ungdoms-om en kraft og en frigjøring som må re verdifull, — det antar bare former av det vanskelige å forstå. Det jeg kan godt, er at det skal være en menneskerettighet å røke hasj. Det er

ikke der kampen om menneskerettighetene utkjempes. . . .

— Det vakler i det bestående på andre juridiske felter også, Annæus Schjødt, — nå går man los på dommerfullmektigene. . . .

Jeg har selv vært dommerfullmektig, og jeg syns nok kanskje at jeg fikk uforsvarlig stor myndighet i den jobben. At man ett år etter juridisk embetseksamen skal sitte og avsi dommer på opptil 6 år, det er meningsløst! Men det var under landssvikoppgjøret. . . . På den annen side er dommerfullmektiger veldig opptatt av sitt fag, — juridisk tror jeg ikke de er noen fare, — det er erfaringsmessig de svikter. Så rent generelt tror jeg nok at jeg synes dommerfullmektigene har for stor domsmyndighet. . . . Det er et stort ansvar å avsi en dom. . . . nei, nå lyder jeg visst som en jurist som er blitt gammel. . . .

— Er De ikke det, da?

Nei! protesterer Lille-Annæus Schjødt energisk. — Mine barn syns det kanskje, men jeg syns det ikke selvi! Kanskje fordi dette yrket innebærer så mange omstillinger og nyvurderinger at man heldigvis ikke får stivne i et mønster. . . .

— Er dagens skrankeadvokat, med kjendissmil til pressefotografer og kvinnelige jurymedlemmer, og med sensasjoner under kappen, i ferd med å bli en fare for vår rettsikkerhet, Annæus Schjødt?

Annæus Schjødt svelger hardt og tror ikke det.

— Ingen av oss advokater er så begavede at vi kan klare å forandre vesentlig på utfallet av en sak. Selv om vi jo gjerne vil at folk skal tro det. . . . i andre land, med mere formell vitneavhøring, kan nok en mindre vellykket ad-

vokatinnatts få betydning for saken. Hos oss er det bare hardt arbeid som teller. Bak dette bildet av advokaten som trekker trumfkort opp av lomma, der ligger det alltid en jernhard inn-sats. . . .

— Litt personlig skjarm er vel heller ikke å forakte, når det gjelder å overbevise en jury?

— Det derre var da et meget overbevisende innlegg for full frigjøring av pornolitteratur?

— Ja, men er det ikke akkurat det som har skjedd i Danmark da, etter at

Det er viktigere å vakte seg for domme-nes morsfølelse. . . . for den naturlige sympati som vokser fram hos dommer og jury for en som blir hardt behandlet i retten!

— Juryen er man også gått til angrep på i dag. Hva mener De om vårt jury-system?

— Det spiller ingen rolle hva noen av oss mener om jurysystemet, beroliger Annæus Schjødt, — for det går det ikke politisk an å opphøve i Norge. Det er ingen som tør det!

V G 30/4 1969